

Patrycja Kinga Knast
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
ORCID ID: 0000-0001-9426-1268
e-mail: knast@doktorant.umk.pl

Spółecznościowa kreacja blogów. Fenomen portalu BookLikes

ABSTRAKT

W artykule podjęty został problem sposobu kreacji bloga jako medium. Dostrzeżono i przeanalizowano dwie ścieżki kreacyjne: 1. język traktowany jest jako narzędzie sprzężone ze strukturami portalu oraz 2. związaną z budowaniem kulturowych wzorów użytkowników portalu. W artykule zostały przyjęte założenia metodologiczne 'językowego obrazu świata', inspirowano się również przesłankami wynikającymi z filozofii kultury Floriana Znanieckiego oraz definicją „medium” zaproponowaną przez Jana P. Hudzika. Taka optyka pozwoliła omówić medium bloga jako oscylujące pomiędzy światem zewnętrznym (tj. czytelnikami) oraz wewnętrznym, czyli twórcą.

SŁOWA KLUCZOWE: blog, medium, społeczność, kreacja.

Poszukując inspiracji do niniejszych rozważań, sięgnięto po monografię Jana Pawła Hudzika *Wykłady z filozofii mediów. Podstawy nauk o komunikowaniu*¹. Lubelski filozof przedstawiał w nich, jasno i klarownie, jak można definiować pojęcie „medium”. Przemyslenia J. P. Hudzika skłoniły autorkę do ponownej refleksji nad towarzyszącym jej od kilku lat tematem badań, jakim jest blogosfera. Szukając ciekawszej od dotychczasowej praktykowanej przez autorkę drogi interpretacyjnej² dla tej internetowej sfery społecznego wyrażania się, od autora *Wykładów...* przejęto następujący sposób rozumienia słowa „medium” – „<medium>[...] oznacza środek, centrum, (po)średnią drogę ale także życie publiczne czy dobro wspólne”³. Zastosowanie tej perspektywy przyczyniło się do głębszego namysłu nad możliwościami kreowania bloga i blogosfery, jakie dają użytkownikom ich kompetencje językowe oraz pasja. Przyjęta optyka pozwala

¹ J. P. Hudzik, *Wykłady z filozofii mediów. Podstawy nauk o komunikowaniu*, Warszawa 2017.

² Dotychczas autorka badała blogosferę, przyjmując optykę i narzędzia badawcze związane z virtual community oraz netnografią.

³ J. P. Hudzik, *Wykłady z filozofii mediów...*, op. cit., s. 29.

omawiać medium bloga oscylujące pomiędzy światem zewnętrznym, czyli czytelnikami, a wewnętrznym – twórcą. Myśl Hudzika doprecyzować można słowami Alexandra Roeslera: „medium znajduje się jako trzeci moment pomiędzy dwoma i wykonuje w [dopisek P.K.] całości, którą one tworzą, określone zadania. Te zadania można wstępnie i niepełnie określić jako mediację, transmisję, transport, wyrażenie, ucieleśnianie itd.”⁴. Tym samym przybliżona została do interesującej nas tutaj analizy platformy⁵ Booklikes.com. Podjęte w tym zakresie dociekania opierają się również na założeniach metodologicznych językowego obrazu świata (JOS)⁶, a także, nie zawsze *explicite*, na filozofii kultury Floriana Znanickiego⁷.

Blog jako medium, w sensie nośnika informacji i komunikacji, nie jest pierwszym narzędziem internetowej interakcji. Wyewoluował on w procesie zmian komunikacyjnych zachodzących w Internecie. Rozwój środków komunikacji w wirtualnej przestrzeni jest skutkiem i zarazem towarzyszem transformacji zachodzących w sieci. Komunikację zapośredniczoną przez komputer (CMC) użytkownicy Internetu wykorzystywali w różnych formach. Początkowo były to listy mailingowe, następnie prymitywne okienka chatroomów oraz coraz bardziej zaawansowane technologicznie ich wariacje. Wynikiem tychże przemian technologicznych i społecznych było budowanie więzi za pomocą komputerów. Tworzyły się tzw. wirtualne wspólnoty, które skupiały ludzi zainteresowanych podobną tematyką. Kolejnym etapem w rozwoju CMC były portale społecznościowe oparte o idee bycia w relacji z ludźmi na dwóch równoległych płaszczyznach: wirtualnej i realnej. Natomiast obecnie – jak się wydaje – portale internetowe multiplikują funkcje dotychczas wymienionych narzędzi komunikacyjnych, generując tym samym nowe problemy badawcze, wykraczające poza jednorodną genologię multimedialną. Dlatego też w niniejszym artykule podjęto się przybliżenia fenomenu społecznościowej kreacji blogów na przykładzie portalu Booklikes.com.

---

⁴ A. Roesler, *Medienphilosophie und Zeichentheorie*, [w:] *Medienphilosophie. Beiträge zur Klärung eines Begriffs*, S. Münler i in. (red.), Frankfurt nad Menem, 2003; cyt. za: J. P. Hudzik, *Wykłady z filozofii mediów. Podstawy nauk o komunikowaniu*, Warszawa 2017, s. 30.

⁵ Słowa portal, platforma, wortal będą uważane za synonimiczne.

⁶ Szerzej na temat sposobu wykorzystania JOS zob. przypis jedenasty do niniejszego artykułu.

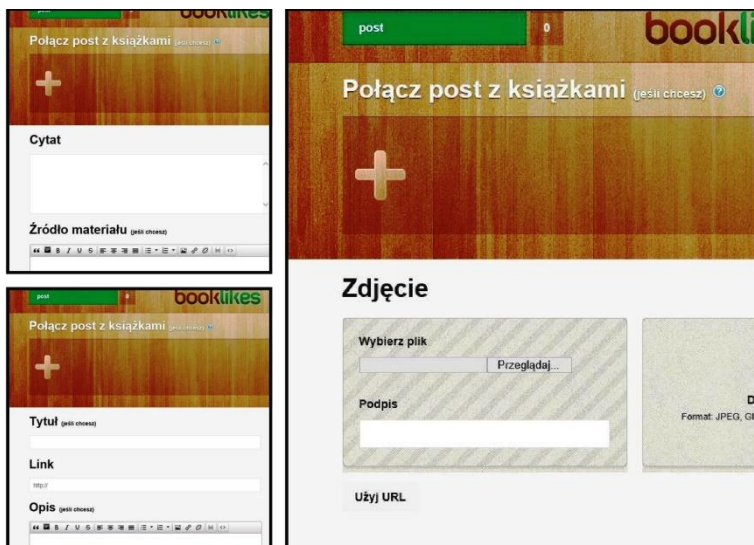
⁷ Założenia filozofii kultury Floriana Znanickiego w niniejszym artykule będą wykorzystane jako rodzaj metateorii systematyzującej rozważania, pokazującej ścieżki rozwoju kultury, w tym kultury medialnej. Myśl Znanickiego jawi się także jako uzupełnienie dla JOS-u oraz pozwala skupić się na pracy twórczej blogerów. Założenia, do których nawiązania znajdują się w niniejszym artykule, odnajdzie Czytelnik sięgając przede wszystkim do traktatu *Rzeczywistość kulturowa* autorstwa ojca polskiej socjologii instytucjonalnej. Zob. F. Znanicki, *Rzeczywistość kulturowa*, [w:] F. Znanicki, *Humanizm i poznanie i inne pisma filozoficzne*, Warszawa 1991.

Portal Booklikes.com – podstawowe informacje

Niezbędna dla zrozumienia dalszego wywodu jest podstawowa charakterystyka przedmiotu badań – portalu Booklikes.com. Ideą, jaka towarzyszyła jego założycielom, była chęć stworzenia wirtualnej przestrzeni dla osób, które interesują się literaturą. Dlatego też w roku 2011 platformę udostępniono na rynku amerykańskim, rok później uruchomiono wersję testową Alpha. W połowie roku 2012 zakończono testy i otworzono wersję Beata, którą zamknięto w 2013 roku. Ukończony proces próbny oznaczał upublicznienie gotowego już od strony technicznej portalu użytkownikom Internetu⁸.

Główną przestrzenią komunikacji użytkowników portalu Booklikes.com są internetowe pamiętniki, tworzone indywidualnie po zalogowaniu się przez osobę zainteresowaną. Stanowią one najbardziej znaczący obszar ekspresji językowej, ponieważ zamieszczane są tam recenzje przeczytanych książek. Blog, dzięki odpowiednim narzędziom, jest całkowicie multimedialny (ilustracja 1). Zasadniczym elementem portalu jest również możliwość komentowania zamieszczanych przez internetowych pamiętnikarzy wpisów, zaś trzecim ważnym komponentem jest wewnętrzne forum portalu – grupy dyskusyjne (ilustracja 2).

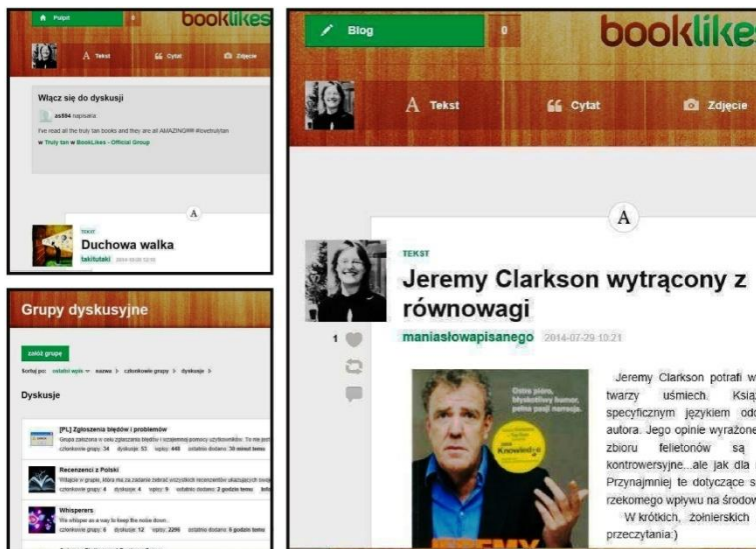
Ilustracja 1. Multimedialność bloga

Źródło: zdjęcie własne, wykonane stronie internetowej www.booklikes.com.

⁸ <http://Booklikes.com/press/27/timeline> (25.10.2017).

Ilustracja 2. Blog i grupy dyskusyjne

Źródło: zdjęcie własne, wykonane na stronie internetowej www.booklikes.com.

Charakterystyka użytkowników portalu booklikes.com

Wydaje się, że możliwe jest wyodrębnienie trzech typów użytkowników portalu. W pierwszej kategorii wyróżniamy osoby, które czytają wiele książek, recenzują je i zamieszczają odpowiednie wpisy, korzystając z dostępnej im infrastruktury. Ponadto przy pomocy grup dyskusyjnych komunikują się z innymi użytkownikami. W drugiej grupie odbiorców uwydatniają się następujące cechy: najczęściej są to czytelnicy poszukujący rekomendacji książek pochodzących od innych nadawców. By je uzyskać, śledzą wpisy współużytkowników, czytają fora itp. Nie wyrażają oni jednak własnych opinii na temat omawianych pozycji, częściej udostępniając treści pochodzące od innych blogerów. Trzeci typ użytkowników to osoby, które ograniczają się do stworzenia własnej biblioteki, przy świadomym pominięciu pozostałych funkcji portalu⁹.

Poczynić można także generalną konstatację dotyczącą cech użytkowników. Są oni bibliofilami oraz sprawiają wrażenie osób wysoce refleksyjnych. Trzecim zaobserwowanym atrybutem osób korzystających z platformy Booklikes.com jest otwartość. Za czwartą cechę możemy uznać celowe pomijanie wieku blogerów wewnątrz życia społecznego wspólnoty, co niewątpliwie wzbogaca treści znajdujące się na portalu. Pozwala to również uniknąć swoistej stygmatyzacji,

9 <http://www.scitt.paip.pl/okiem-eksperta/169994546083fa43cc4aa0f6a0dbac27.html> (25.05.2017 – obecnie strona wygasła).

rozumianej jako przypisywanie pewnym grupom wiekowym określonego gatunku literackiego¹⁰.

‘Językowy’¹¹ obraz świata – rys metodologiczny artykułu

Podając badania nad wspólnotą wirtualną i korzystając przy tym z metodologii językowego obrazu świata, należy zrozumieć jego podstawowe przekonanie, że – parafrazując Annę Duszak – język jest umieszczony w społeczeństwie¹². Rozwijając tę myśl można stwierdzić, iż społeczeństwo wyraża się poprzez swoje wypowiedzi. Odzwierciedlają one ponadindywidualny i transaktualny charakter wspólnotowości danej grupy operującej pewnym systemem znaków. Korelującymi z JOS-em metodami¹³ badań, które zostały tutaj wykorzystane, były obserwacja uczestnicząca niejawna¹⁴ oraz analiza jakościowa tekstów¹⁵. Warto zwrócić uwagę, iż relacja wybranych technik z przyjętą metodologią opiera się przede wszystkim na przeświadczeniu, że badania empiryczne należy prowadzić w taki sposób, aby skupić się na zrozumieniu i dostrzeżeniu szczególnych rysów danego zagadnienia i wyprowadzeniu z nich ogólnych założeń, wskazujących na pewne prawidłowości.

Przejdźmy teraz do opisu zastosowanej metodologii. Ryszard Tokarski zauważa, że

„[...] wyznacznikiem językowego obrazu świata jest relatywizm kulturowy. Oznacza on, że każdy język w sobie tylko właściwy sposób może świat porządkować i wartościować. [...] rozmaite grupy społeczne, zawodowe i wiekowe, ludzie o rozmaitych poglądach etycznych itp. mogą w odmienny sposób językowo świat postrzegać, rozmaicie go kategoryzować i wartościować. Ukształtowanie wypowiedzi oparte na podobieństwie w zakresie kategoryzowania i wartościowania świata łatwiej prowadzi do akceptacji przekazywanych treści, natomiast rozbieżności w proponowanych porządkach i wartościach mogą wytwarzać u odbiorcy

¹⁰ Ibidem.

¹¹ W początkowej fazie badań język użytkowników został zanalizowany zgodnie z założeniami JOS, były to więc badania semiotyczne i onomastyczne. Po otrzymaniu ich wyników dokonano generalizacji. Podczas tego zabiegu straciły one swój pierwotny charakter i stały się opisem badań kulturowych. Znajduje to odzwierciedlenie w treści artykułu. Można założyć, iż uogólnienie to nie jest błędem, ponieważ język jest jedną z form kulturowego wyrazu danej formacji, i tak też został potraktowany w niniejszym artykule. Niemniej jednak, w takim kontekście, mówienie o językowym obrazie świata, a nie o ‘językowym’ obrazie świata jest błędem. Dlatego też pod pojęciem ‘językowy’ obraz świata dokonane zostało przesunięcie ciężaru interpretacyjnego z języka w ściśle lingwistycznym znaczeniu, na jego aspekt społeczny i kulturowy.

¹² A. Duszak, *Języki, kultury, wspólnoty*, [w:] *Język rodzimy a język obcy: komunikacja, przekład, dydaktyka*, A. Kopczyński, U. Zawilska-Okrutna (red.), Warszawa 2001, s. 8.

¹³ Terminy metoda i technika używane są synonimicznie na określenie stosowanych w badaniu empirycznym technik obserwacji uczestniczącej niejawnej oraz analizy jakościowej tekstów.

¹⁴ L. Sołoma, *Metody i techniki badań socjologicznych. Wybrane zagadnienia*, Olsztyn 2005, s. 116.

¹⁵ K. Szczepaniak, *Zastosowanie analizy treści w badaniach artykułów prasowych – refleksje metodologiczne*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Sociologica”, 2012, 42, s. 83 – 112. Zob. więcej W. Pisarek, *Analiza zawartości prasy*, Kraków 1984.

reakcje negatywne [...]. Wspólnota kulturowa staje się warunkiem porozumienia”¹⁶.

Można zatem zapytać, jaki jest ‘językowy’ obraz świata badanej wspólnoty? Jakie są jej wyznaczniki? Kto może do niej należeć oraz w jakim kontekście można ją rozpatrywać?

Jerzy Bartmiński nadmienia, że podstawą służącą budowaniu obrazu świata poprzez język jest „słownictwo, stanowiące klasyfikator społecznych doświadczeń i zawierające inwentarz pojęć relatywnych egzystencjonalnie, społecznie i kulturowo”¹⁷, wzbogacające się wraz ze zmieniającymi się warunkami życia¹⁸, oraz wyrażana językowo wiedza o świecie, a także wspólnota nadawcy i odbiorcy komunikatu. Oprócz kryteriów przywoływanych wcześniej za R. Tokarskim i J. Bartmińskim, należy zwrócić także uwagę na następujące wyznaczniki:

„sposób określenia tożsamości zbiorowej: kim jesteśmy „my”; sposoby konceptualizacji przestrzeni i naszego „miejsca w świecie”; wartości funkcjonujące, tj. obowiązujące (deklaratywnie i faktycznie) w świecie społecznym uznanym za „nasz”; stosowane środki wyrazu w postaci typów wypowiedzi zróżnicowanych wedle kryteriów stylowych i gatunkowych”¹⁹.

Odnosząc się do sposobów wartościowania, jakie wyróżnione zostały w obrębie metodologii JOS, warto zwrócić również uwagę na przemyślenia Jadwigi Puzyniny. Formułuje ona następujące pytania: „Kto wartościuje? [...] Co podlega wartościowaniu? [...] Czy wartości są negatywne, czy negatywne? [...]”²⁰.

Językoznawstwo²¹ jako jedna z nauk o kulturze w swojej nauce o metodach, o czym możemy się przekonać czytając powyższą deskrypcję, zwraca szczególną uwagę na ponadindywidualny wzorzec wspólnoty kulturowej oparty o preegzystujące w języku czynniki sprzyjające tworzeniu się indywidualnych i społecznych sposobów funkcjonowania²². Przyjrzyjmy się poniższym rozważaniom, albowiem w nich ujawniają się omówione determinanty.

Medium kreowane przez społeczność: język jako narzędzie

Komunikacja językowa użytkowników portalu Booklikes.com odbywa się w Internecie. Podstawowym środkiem komunikowania jest język polski w formie pisanej, z zastosowaniem jego warstwy gramatyczno-leksykalnej zbliżonej do języka mówionego potocznego. Opiera się on bowiem na poprawności

---

¹⁶ R. Tokarski, *Wspólnota kulturowa – kultura języka*, „Prace Filologiczne”, 1998, XLII, s. 475-476.

¹⁷ J. Bartmiński, *Językowe podstawy obrazu świata*, Lublin 2012, s. 13.

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ Ibidem, s. 20-21.

²⁰ J. Puzynina, *Wokół języka wartości*, [w:] *Język w kręgu wartości*, J. Bartmiński (red.), Lublin 2003, s. 31.

²¹ W tym także badania oparte o metodologię językoznawczą, a zorientowane w kierunku badań kulturowych.

²² Uwagi te opierają się o refleksje autorki nad rozważaniami Floriana Znanieckiego zawartymi w dziele *Rzeczywistość kulturowa*. Zob. F. Znaniecki, *Rzeczywistość kulturowa...*, op. cit., s. 474-746.

stylistycznej i gramatycznej oscylującej na pograniczu normy językowej i uzusu²³. Dodajmy także, że zjawisko przeniesienia języka potocznego w odmianie mówionej w rejestr języka pisanego jest zabiegiem charakterystycznym dla języka używanego w Internecie.

Istotną okolicznością dla zrozumienia komunikacji pomiędzy użytkownikami oraz ich odbiorcami z zewnątrz jest znajomość realiów, w których ona zachodzi. Mamy tutaj na uwadze infrastrukturę Internetu oraz portalu Booklikes.com. Nadawcami komunikatów są internetowi pamiętnikarze, odbiorcami zaś współużytkownicy oraz osoby z zewnątrz (spoza portalu). Komunikację tę można określić jako wieloosobową, o sprecyzowanym odbiorcy. We wzajemnym przekazywaniu sobie informacji najczęściej pojawiającym się kontekstem jest literatura i tematy z nią powiązane. Taki kontekst, jak powiedział Roman Jakobson²⁴, jest uchwytny dla odbiorcy i zwerbalizowany. Uchwytny, gdyż na nim opiera się idea portalu. Zwerbalizowany, ponieważ uczestnicy komunikacji poruszają kwestie związane z tą problematyką.

Przedstawiona zostanie teraz szczegółowo struktura wpływająca na komunikację, której kontekst poznaliśmy powyżej. Osoby zalogowane na portalu Booklikes.com posługują się notatkami blogowymi oraz komentarzami jako podstawowymi formami narracji. Wpisy, zbliżone w swym kształcie do recenzji, zamieszczane przez użytkowników na ich blogach, mają różną objętość – od kilku zdań do kilkunastu akapitów wypełnionych słowem pisanym. Każda z notatek posiada swój odrębny tytuł. Można wyróżnić cztery ich rodzaje: 1) zawiera tylko tytuł recenzowanej książki²⁵, 2) składa się z tytułu i imienia oraz nazwiska autora recenzowanej książki, 3) tworzony jest przez autora na podstawie refleksji po przeczytaniu powieści; 4) zawiera tytuły notatek związanych z tematyką okołoliteracką²⁶. Skategoryzowane powyżej rodzaje tytułów wskazują również na relację zachodzącą pomiędzy czytelnikiem (odbiorcą) a piszącym (nadawcą). Pierwsze dwa warianty stają się podstawą do sformułowania tezy, iż przekazy te są skierowane w sposób bezpośredni do odbiorcy zainteresowanego daną pozycją. Posługując się bowiem odpowiednim narzędziem udostępnianym przez infrastrukturę portalu, odnajdą oni recenzję danej powieści, stosując jako kryterium wyszukiwania jej tytuł lub imię i nazwisko autora. Jednocześnie dzięki temu zabiegowi odbiorcy mogą podjąć decyzję, czy omawiana pozycja opowiada

---

²³ A. Naruszewicz-Duchlińska, *Akronimy internetowe – wstępny zarys*, „Prace Językoznawcze”, 2004, VI, s. 75-83.

²⁴ R. Jakobson, *W poszukiwaniu istoty języka. Wybór pism*, tom 2, M. R. Mayenowa (red.), Warszawa 1989, s. 8.

²⁵ Słowo ‘książka’ należy tutaj rozumieć jako formę literacką, zawierającą doświadczenia społeczne zebrane w postaci wytworu kulturowego.

²⁶ Przykłady:

1) <http://anniek.Booklikes.com> (25.10.2017).

2) <http://bartekgola.Booklikes.com/post/963565/ruszewsk-von-schirach-przestepstwo-i-wina> (25.10.2017).

3) <http://kruszewski.Booklikes.com/post/128165/nie-plac-za-reklame-inwestuj-w-tresc> (25.10.2017).

4) <http://wikunia.Booklikes.com> (25.10.2017).

ich czytelniczym upodobaniom. W przypadku dwóch pozostałych typów tytułów możliwym jest przyjęcie założenia, że nadawca komunikatu wyraża swoje refleksje związane z daną lekturą. Autor notatki, na podstawie przeczytanej książki, może wyrażać w recenzji swoje emocje związane z jej treścią, nadając jej odpowiedni tytuł. W ten sposób dzieli się również swoim doświadczeniem społecznym, które powstało w trakcie kontaktu z treścią dzieła literackiego.

Kod 'językowy' budowany jest w oparciu o sądy blogerów-recenzentów, którzy wyrażają je, używając rozwiniętych form wypowiedzi pisemnej – notatek na blogach; oraz mniejszych internetowych gatunkach: w komentarzach i udziale w grupach dyskusyjnych. Komentarze, które zamieszczane są pod wpisami, mogą wprowadzać element polemiczny. Grupy dyskusyjne stanowią zaś uzupełnienie dla całości kodu, ponieważ służą zarówno wymianie poglądów, jak i dyskusji tematycznej (bez wygłaszania lub też z wypowiedzianiem dodatkowych opinii). Wszystkie opisane powyżej typy formułowania przez blogerów poglądów cechują się indywidualizmem postawy recenzenta, wynikającym z zainteresowań danym gatunkiem literackim, otwartością na polemikę z innymi użytkownikami i przypadkowymi odbiorcami. Zaś sam kod 'językowy' jest rozwijany systematycznie podczas wymiany poglądów.

W tym fragmencie położony został szczególny nacisk na kompetencje językowe użytkowników portalu Booklikes.com, ponieważ – jak zauważyliśmy na wstępie – język zawiera się w ludziach i służy im do szeroko rozumianej ekspresji oraz kreacji otaczającego świata. Tak też, w tym artykule, traktowane są wypowiedzi blogerów zamieszczane w internetowych pamiętnikach, komentarzach i w dyskusjach. Dostrzec możemy zatem, że kreacja tej blogosfery rozpoczyna się wraz z wymianą poglądów na temat literatury. Konstruuje ona wirtualny świat skupiony wokół jednego zagadnienia, tworzący jego lingwistyczną bazę.

Blog jako medium kreowane przez społeczność: czas, przestrzeń i tożsamość

Powyżej została dokonana analiza języka jako narzędzia służącego zapisowi zabiegów kreacyjnych związanych z blogami. Skupmy się teraz na jego rysie społecznościowym. W tej części artykułu omówiono zagadnienia związane z czasem, przestrzenią i tożsamością użytkowników platformy Booklikes.com. Są one bowiem również częścią tworzenia tego medium, stanowią o jego ponadindywidualnym charakterze.

Przestrzenią, w której dochodzi do interakcji pomiędzy członkami omawianej wspólnoty, jest portal Booklikes.com. Charakteryzuje się on właściwą nowoczesnym portalom internetowym strukturą techniczną. Udostępnia on swoim użytkownikom miejsce na tworzenie bloga, obszar dyskusyjny na forach,

dając dzięki temu możliwość budowania społeczności opartej na podobnych zainteresowaniach. Czas wspólnotowy jest więc spędzany w sieci, we wspólnej przestrzeni, jaką jest platforma. Użytkownicy spędzają go na pisaniu recenzji, publikowaniu ich, komentując recenzje innych, a także wymieniając się poglądami w poszczególnych panelach dyskusyjnych. Mając na uwadze powyższe spostrzeżenia²⁷, można wnioskować, że kontakt we wspólnej przestrzeni i czasie odbywa się dzięki możliwościom technicznym portalu Booklikes.com. Jest to więc relacja zapośredniczona, jednak pozwala ona w pewien sposób budować więzy międzyludzkie. Możliwości, jakie daje Internet, są niemal nieograniczone i stosowalne do platformy Booklikes.com, dlatego też więź pomiędzy użytkownikami może tworzyć się w czasie rzeczywistym lub z wyłączeniem go, ponieważ podczas zamieszczania i odczytywania wpisów, komentarzy i wypowiedzi w grupach dyskusyjnych niwelują się różnice związane z czasem. Jest to wynikiem asynchroniczności Internetu.

Zastanówmy się więc, jak określić zbiorową tożsamość użytkowników? „My” to przynależność do wspólnoty internetowej składającej się z blogerów – bibliofilów. Osoby zaliczające się do tej wyodrębnionej z grona wszystkich internautów grupy stanowią o swoim statusie. Kategoryzacji tej dokonali samodzielnie – rejestrując się na portalu. Poprzez przeprowadzenie procesu rejestracji stali się członkami wirtualnej wspólnoty, która przydaje im nazwę własną: blogera – recenzenta. Funkcjonują oni prowadząc zapiski na temat literatury, wraz z jej oceną. Pisanie notatek o charakterze kulturalnym²⁸ stało się wyznacznikiem tożsamości użytkowników, budowanej na podstawie pasji przeniesionej z życia realnego do świata wirtualnego. Użytkownicy, ze zróżnicowanym zaangażowaniem, dzielą się swoimi zainteresowaniami z innymi²⁹. Podstawowym, konstruującym świat i tożsamość słowem jest ‘książka’, tytułowe *book*. Słowo ‘książka’ można odczytywać jako przedmiot i dzieło literackie, tworząc dzięki temu bogatą perspektywę poznawczą. Składa się na nią postrzeganie książki jako przedmiotu, czyli obcowania z wytworem kultury. Jest on skonstruowany z zadrukowanych i posklejanych ryz papieru, posiadających tytuł i okładkę. Natomiast optyka literacka zawiera w sobie dotychczasowe społeczne doświadczenia lub ich wizje, tworząc pewną całość, jako specyficzne indywidualne doświadczenie kulturowe. Buduje ono wiedzę użytkowników o świecie, korzystając z kontaktu z literaturą, prowadzenia i czytania internetowych pamiętników. Blogerzy, czytając różnogatunkowe dzieła literackie i dzieląc się refleksjami na ich temat, przekazują sobie także zróżnicowaną wiedzę empiryczną. Znacznie poszerza to funkcję poznawczą³⁰ odbiorców i daje możliwość bardziej trafnego komentowania

---

²⁷ Zob. również część artykułu zatytułowana *Medium kreowane przez społeczność: język jako narzędzie*.

²⁸ O tematyce blogów szerzej M. Więckiewicz, *Blog w perspektywie genologii multimedialnej*, Toruń 2012.

²⁹ Zob. szczególnie część artykułu pt. *Charakterystyka użytkowników portalu Booklikes.com*.

³⁰ Pod pojęciem funkcji poznawczej rozumiana jest możliwość zdobywania i poszerzania wiedzy przez

wpisów, ponieważ wiedza ta staje się podstawową płaszczyzną interakcji. Nie bez znaczenia dla tej funkcji jest także forum grupujące miłośników poszczególnych gatunków, mogą oni za jego pośrednictwem również poszerzać swoją wiedzę.

Przyjrzyjmy się teraz sposobom wartościowania użytkowników portalu. Przypomnijmy także, że analizując je, odpowiadać będziemy na sformułowane przez Jadwigę Puzyninę pytania³¹. Odpowiadając na pierwsze z nich, „kto wartościuje?”, można powiedzieć: autor recenzji. Przedmiotem podlegającym opiniowaniu jest książka w jej dwoistym rozumieniu. Jest ona oceniana ze względu na swoją okładkę, objętość, krój i wielkość użytej czcionki czy kolor papieru drukarskiego. Książka, w swej formie literackiej, uzyskuje opinię interesującej/nieinteresującej na podstawie problematyki w niej poruszanej, stylu pisania autora, jakości tłumaczenia³². Na ostateczną ocenę recenzowanej książki, wystawianą przez blogera, wpływają także emocje, jakie wzbudza świat przedstawiony w czytelniku. Osąd internetowego pamiętnikarza oddziałuje na kolejne osoby, zainteresowane przeczytaniem danej powieści/dramatu/wiersza. Wartościujące wypowiedzi blogerów wpływają na dalsze wartościowanie tej samej powieści/dramatu/wiersza w obrębie badanej wspólnoty.

Czynnikami mówiącymi o ponadindywidualnym charakterze blogów i jednocześnie sprzyjającymi ich kreacji są wspólna tożsamość, czas i przestrzeń. To z nich może korzystać każdy użytkownik, bowiem w trwaniu kulturowym są one składnikami preegzystującymi, czyli takimi, dzięki którym ‘nowo zalogowany’ użytkownik może rozpocząć budowanie swojej tożsamości w oparciu o istniejące i jemu uchwytnie składniki indywidualnego i społecznego świata tej wirtualnej wspólnoty³³. Do pierwszego rodzaju komponentów może on zaliczyć własne zainteresowanie literaturą, do drugiego zaś doświadczenie bycia w relacji z innymi użytkownikami, operującymi wspomnianymi atrybutami.

Wnioski

Perspektywa badawcza, jaka została przyjęta w niniejszym artykule, to ‘językowy’ obraz świata oraz spojrzenie na medium – szczególnie na blogi – jako na pośrednika pomiędzy członkami społeczności. Dzięki temu założeniu mogliśmy

---

użytkowników na temat literatury.

³¹ Zob. część artykułu, która jest zatytułowana *Językowy obraz świata – rys metodologiczny*.

³² Analizując internetowe pamiętniki użytkowników Booklikes.com, nie znaleziono recenzji, w której ocenie podlegałaby jakość tłumaczenia. Pomimo to autorka poszukała potencjalnej przyczyny pomijania roli tłumacza w ocenie literatury. Wydaje się, że w przetłumaczonych powieściach obcojęzycznych obecność tłumacza jest niemal niezauważalna. Może to wynikać z trzech, skorelowanych ze sobą, czynników: strategii tłumacza przyjętej wobec przekładanego tekstu; znajomości kultury krajów z języków, których dokonuje się przekładu oraz talentu literackiego autora przekładu.

³³ Uwagi te opierają się na refleksjach autorki nad rozważaniami Floriana Znanickiego zawartymi w dziele *Rzeczywistość kulturowa*. Zob. F. Znanicki, *Rzeczywistość kulturowa...*, op. cit., s. 474-746.

zobaczyć sposób oddziaływania poszczególnych członków *virtual community* portalu Booklikes.com na siebie wzajemnie oraz na ich sposoby kreacji bloga, przy pomocy języka. Zabieg ten stał się możliwy, ponieważ uznaliśmy społeczny charakter języka i jego moc sprawczą. Język pojmowaliśmy także jako preegzystujący w kulturze i świadomości nośnik determinantów kształtujących 'językowy' obraz świata. Uświadomiliśmy sobie także, odwołując się do rozważań R. Tokarskiego, J. Bartmińskiego oraz J. Puzyniny, że wypowiediane przez użytkowników słowa mogą konstytuować ich spojrzenie na świat, oddziaływać na poczucie tożsamości³⁴ i przynależności do grupy oraz służyć im do wypowiedzania sądów wartościujących.

Internetowe społeczeństwo nazywamy społecznością i tak też można spojrzeć na użytkowników platformy Booklikes.com. Zdaje się bowiem, że udało się przytoczyć w niniejszym artykule przekonujące argumenty na rzecz tezy, iż platforma ta jest społecznością sieciową. Kształtuje się ona za pomocą jej podstawowego środka przekazu, jakim jest język, przy wykorzystaniu infrastruktury omawianego portalu. Przybliżmy teraz niektóre z przesłanek, które powyżej omawialiśmy, są to: wspólny kontekst dla nadawcy i odbiorcy komunikatu; temat dyskusji, który jest jednocześnie ich pasją, budowa wspólnego kodu językowego czy też wspólna przestrzeń i czas.

Przywołane powyżej motywy wraz z konstytuującą się tożsamością użytkowników, ich sądami wartościującymi oraz relacjami zachodzącymi pomiędzy nimi mogą być z powodzeniem uznane za jedno ze sposobów kreacji blogów. Relacje te zachodzą na poziomie strukturalnym portalu, wyrażane są wprost. Zaś ich ogólnodostępność wpisana jest w ideę internetowych pamiętników. Ta droga tworzenia się medium bloga jest najbardziej dostrzegalna i rozpowszechniona, natomiast w tym przypadku bardzo rozbudowana. Konsolidacja ta wpisana została w motywy powstania samego portalu jako miejsca dla bibliofilów. Dlatego też przedstawione powyżej czynniki towarzyszą osobom, które logują się na portal po raz pierwszy. Kазus ten pozwala dostrzec drugą drogę kreacji bloga. Otóż portal Booklikes.com dostarcza gotowych wzorców funkcjonowania blogosfery i jej *virtual community*, dzięki czemu 'przyciąga' osoby chcące uczestniczyć w tym przedsięwzięciu. Mają one przygotowany zestaw możliwych modeli działania w Internecie, konkretnie na platformie Booklikes.com, i wybierając jeden z nich mogą względnie łatwo stać się członkami społeczności i animatorami medium.

---

³⁴ Warto również nadmienić, że o społecznym charakterze języka pisał także J. G. Herder w *Rozprawie o pochodzeniu języka*. Zob. J. G. Herder *Rozprawa o pochodzeniu języka* [w:] J. G. Herder, *Wybór pism*, tłum. B. Płaczowska, Wrocław 1987. W okresie późniejszym problematykę tą podejmowali także: F. W. A. von Humboldt, L. Wittgenstein, M. Heidegger, czy H. -G. Gadamer. Zob. np. F. W. A. von Humboldt, *Schriften zur Sprachphilosophie*, Darmstadt 1994; L. Wittgenstein, *Dociekania filozoficzne*, tłum. B. Wolniewicz, Warszawa 2011; M. Heidegger, *W drodze do języka*, tłum. J. Mizera, Warszawa 2000; M. Heidegger, *Bycie i czas*, tłum. B. Baran, Warszawa 1994; H.-G. Gadamer, *Prawda i metoda*, tłum. B. Baran, Kraków 1993.

Bibliografia

- Bartmiński J., *Językowe podstawy obrazu świata*, Lublin 2012.
- Duszek A., *Języki, kultury, wspólnoty*, [w:] *Język rodzimy a język obcy: komunikacja, przekład, dydaktyka*, A. Kopczyński, U. Zawilska-Okrutna (red.), Warszawa 2001.
- Gadamer H.-G., *Prawda i metoda*, tłum. B. Baran Kraków 1993.
- Heidegger M., *Bycie i czas*, tłum. B. Baran, Warszawa 1994.
- Heidegger M., *W drodze do języka*, tłum. J. Mizera, Warszawa 2000.
- Herder J. G., *Wybór pism*, tłum. B. Płaczowska, Wrocław 1987.
- Hudzik J. P., *Wykłady z filozofii mediów. Podstawy nauk o komunikowaniu*, Warszawa 2017.
- Humboldt von F. W. A., *Schriftenzur Sprachphilosophie*, Darmstadt 1994.
- Jakobson R., *W poszukiwaniu istoty języka*. Wybór pism, tom 2, M. R. Mayenowa (red.), Warszawa 1989.
- Naruszewicz-Duchlińska A., *Akronimy internetowe – wstępny zarys*, „Prace językoznawcze”, 2004, VI.
- Puzynina J., *Wokół języka wartości*, [w:] *Język w kręgu wartości*, J. Bartmiński (red.), Lublin 2003.
- Sołoma L., *Metody i techniki badań socjologicznych. Wybrane zagadnienia*, Olsztyn 2005.
- Szczepaniak K., *Zastosowanie analizy treści w badaniach artykułów prasowych – refleksje metodologiczne*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Socjologica”, 2012, 42.
- Tokarski R., *Wspólnota kulturowa – kultura języka*, „Prace filologiczne”, 1998, XLII.
- Więckiewicz M., *Blog w perspektywie genologii multimedialnej*, Toruń 2012.
- Wittgenstein L., *Dociekania filozoficzne*, tłum. B. Wolniewicz, Warszawa 2011.
- Znanięcki F., *Humanizm i poznanie i inne pisma filozoficzne*, Warszawa 1991.

Źródła internetowe

- <http://anniek.Booklikes.com> (25.10.2017).
- <http://bartekgola.Booklikes.com/post/963565/ruszewsk-von-schirach-przestepstwo-i-wina> (25.10.2017).
- <http://kruszewski.Booklikes.com/post/128165/nie-plac-za-reklame-inwestuj-w-tresc> (25.10.2017).
- <http://wikunia.Booklikes.com/> (25.10.2017).
- <http://www.scitt.paip.pl/okiem-eksperta/169994546083fa43cc4aa0f6a0dbac27.html> (25.05.2017 – obecnie strona wygasła).
- <http://Booklikes.com/press/27/timeline> (25.10.2017).

Social Creation of Blogs. The Phenomenon of BookLikes

Summary

The article addresses the problem of blogs creation. In the study, two creative paths of blogs development were analysed: the first, in which language is treated as a tool linked with the structures of the web portal and the second, related to building cultural patterns of a given portal users. The article adopts the methodological assumptions of the 'language image of the world'; it was also inspired by the premises resulting from the cultural philosophy of Florian Znanięcki and the definition of 'medium' proposed by Jan P. Hudzik. The adaptation of such a methodology allowed us to discuss the medium of the blog as oscillating between the outside world (i.e. the readers) and the internal one, i.e. the creator.

Keywords: blog, medium, community, creation.